

Asia: Tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän mietintö

Asianumero: STM/2645/2017

Lausunto tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän mietinnöstä

Allergia-, Iho- ja Astmaliitto ry kiittää tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmää ansiokkaasta työstä ja pitää tehtyjä ehdotuksia hyvinä tupakattoman ja nikotiinittoman Suomen saavuttamisessa. Tupakkalain uudistus vuonna 2016 oli tärkeä askel kohti tupakka- ja nikotiinivapaata Suomea, mutta tavoitteen saavuttaminen vaatii vielä lisätoimia. Numerot tekstissä viittaavat siihen, mihin mietinnön toimenpide-ehdotuksista lausunnossa otetaan kantaa.

(4.1) Nikotiinin vakavien terveyshaittojen vuoksi kaikkien tupakka- ja nikotiinituotteiden taloudellista saatavuutta on vähennettävä verotuksellisin keinoin. Tupakan korkea hinta kannustaa tupakoinnin lopettamiseen ja vaikuttaa erityisesti nuorten tupakoinnin aloittamiseen. Työryhmän tuleekin pohtia, miten ja millä aikataululla tupakkaveron korotuksia jatketaan vuoden 2019 jälkeen.

(4.3) Kaikilla on oikeus savuttomaan ja nikotiinittomaan ympäristöön. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota siihen, että uusia sukupolvia suojattaisiin tupakka- ja nikotiinituotteilta, jotta heille ei syntyisi nikotiiniriippuvuutta ja eikä altistettaisi terveyshaitoille- ja vaaroille. Kannatamme sitä, että lasten altistumista ympäristön tupakansavulle ja nikotiinituotteiden päästöille ehkäistään laajentamalla kieltoa koskemaan kaikkia alaikäisten käytössä olevia ulkoalueita kuin myös joukkoliikennepysäkkejä ja taksitolppia. Kaikille soveltuvan liikkumisen ensisijainen lähtökohta on järjestää liikkuminen esteettömästi, sen vuoksi jatkossa toivomme kiinnitettävän huomiota siihen, että liikkumista nikotiinituotteen tai tupakoiden rajoitettaisiin laajemminkin. Pidämme tärkeänä myös, että parveketupakointikiellon kuin myös asuinhuoneistotupakointikiellon hakemista helpotettaisiin, sillä nykyinen järjestelmä on liian hankala ja työläs.

(4.4) Useissa maissa on otettu käyttöön tuotemerkittömät tupakkapakkaukset. Tuotemerkittömät pakkaukset ovat käytössä tai suunnitteilla jo useassa EU maassa, kuten Englannissa, Ranskassa, Irlannissa, Unkarissa, Norjassa ja Sloveniassa. Tuotemerkittömyys tulisi käsittää kaikki markkinoilla olevat tupakka- ja nikotiinituotepakkaukset. Pakkausten markkinallinen merkitys on korostunut, koska tupakkamainontaa on muuten rajoitettu. Esitämme, että työryhmä edistää tuotemerkittömien myyntipakkausten tuomista lainsäädäntöön myös Suomessa.

(4.5) Tupakkalain muutosten lisäksi tarvitaan tukitoimia yksittäiselle tupakoitsijalle, jotta hän pystyisi lopettamaan tupakointinsa. Esitämme, että kiinnitettäisiin huomiota tupakoinnin vähentämiseen ja terveyserojen kaventamiseen erityisesti niissä kohderyhmissä, joissa tupakoidaan ja käytetään nikotiinituotteita eniten. Jos tupakointia halutaan vähentää tehokkaasti, tarvitaan tupakoinnin aloittamisen ehkäisyyn lisäksi aktiivista tupakasta vieroitusta. Vain kolme sadasta onnistuu lopettamaan tupakoinnin kertaluonteisella yrityksellä pelkällä tahdonvoimalla. Näkemysemme mukaan Suomessa ei ole panostettu vielä riittävästi tupakka- tai muita nikotiinituotteita käyttävien henkilöiden riippuvuuden hoitoon. Kaipaamme työryhmältä konkreettisia ehdotuksia siihen, miten tupakkavieroitukseen tarkoitettuja palveluja ja tuen saatavuutta voidaan parantaa. Tällä hetkellä lopettamisen tuki Suomessa on hajanaista, eikä siinä ole huomioitu tupakoivien erilaisia tarpeita: esimerkiksi raskaana olevan nuoren naisen tai teinipojan tupakasta vieroitus eivät hoidu samoin keinoin. Tehokas vieroitus edellyttää koko terveydenhuoltoketjun (perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja apteekkien) yhteistyötä ja sen tulee olla kiinteä osa jokaisen

tupakka- ja nikotiinituotteita käyttävän sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan hoitoa ja hoitosuunnitelmaa ja tupakkavieroituksen saatavuus tulee varmistaa ja laatua kehittää. Yksilö- ja ryhmätuen ohella digitaalisen tuen tuomat mahdollisuudet ovat tärkeitä. Lisäksi vieroitukseen tulisi saada tukea vaivattomasti, asiantuntevasti ja maksuttomasti. Moniammatillisia toimintamalleja on otettu menestyksellisesti käyttöön mm. työterveydessä ja leikkaushoidossa.

(4.6) Lisäksi ehdotamme kohdennettuja viestintäkampanjoita ja matalan kynnyksen verkkotukipaikkoja tupakkatyöryhmän pohdittavaksi.

(4.11) Ehdotettujen toimenpiteiden toimeenpanoa tulee arvioida ja seurata säännöllisesti, esityksiä tulee päivittää säännöllisesti.

Helsinki 16.10.2018

Ilkka Repo
Toimitusjohtaja
Allergia-, Iho- ja Astmaliitto ry

Lisätietoja

Paula Hellemaa
Johtaja, Alue-, asiantuntija- ja järjestöpalvelut
Allergia-, Iho- ja Astmaliitto ry